Telefon № 11. Dodatek bezpłatny „Nasz Tygodnik" Cena 25 groszy.

Gazeta Nowska

Abonament miesięczny w ekspedycji 90 groszy, z opłatą pocztową 98 groszy. W razie wypadków, spowodowanych siłą wyższą, przeszkód w zakładzie lub tem podobnych nie przewidzianych okoliczności, wydawnictwo nie odpowiada za dostarczenie pisma, a abonenci nie mają prawa domagać się niedostarczonych numerów lub odszkodowania.

Od ogłoszeń pobiera się za 1-łam. wiersz 15 groszy. Reklamy przed działem ogłoszeń wiersz 35 groszy. — „Gazeta Nowska" wychodzi 1 raz tygodniowo a m ano-wicie w piątek. — Wydawca, drukiem i nakładem Władysława Wesołowskiego w Nowem (Pomorze). Prenumerata płatna zgóry. Ogłoszenia płatne natychm. Redaktor odpowiedz. Władysław Wesołowski, Nowe.

Nr. 39. Nowe, sobota 26 września 1931 r. Rok VIII.

Na horyzoncie międzynarodowym.

Rok 1932 nie wzbudza zaufania. Liga Narodów nie może być obroną. Rozbrojenie czy ograniczenie zbrojeń? — Postępy nauki a zbrojenia. Gwarancje pokoju w Europie.

Acz kolwiek horyzont międzynarodowy rozjaśnił się nieco po wyrzeczeniu się Anschlussu przez Austrję i Niemcy, po osłabieniu napięcia włosko-francuskiego i po uformowaniu nowego gabinetu Mac Donalda, jednak nie należy wpadać nanowo w trans optymizmu. Zbyt dużo elektryczności znajduje się w atmosferze politycznej, aby móc się wyzbyć przezornej rezerwy.

Rok 1932 będzie bardzo ciężki dla wszystkich. Trudności, przeszkody nagromadzone przez kryzys światowy, splotły się w węzeł gordyjski, tak, iż niektórym może się wydać korzystniejszem przeciąć go mieczem, niż rozsupływać cierpliwie. A wystarczy akt przemocy ze strony jednego tylko, by rozpętać nanowo nad światem krwawą rzeź.

Liga Narodów nie ma w swej dyspozycji żadnej egzekutywy, która mogłaby być wzięta na serjo pod uwagę; śmiesznem byłoby zatem i szalonem przedsięwzięciem powierzyć obronę swego kraju instytucji tego rodzaju, do której notabene ani Stany Zjednoczone, ani Rosja Sowiecka nie zgłosiły swego akcesu. Liga Narodów jest pożytecznym bezwątpienia autorytetem moralnym, ale nie może zapewnić pokoju światowego tylko mocą swego autorytetu. W tem właśnie kryje się dramat, który może przeistoczyć się łatwo w katastrofę na przestrzeni i w ramach r. 1932.

Na r. 1932-gi została właśnie wyznaczona konferencja światowa t. zw. Rozbrojeniowa, której faktyczna nazwa winnaby brzmieć skromniej, jako konferencji ograniczenia dla zbrojeń. Nie jest to nawet kwestja błaha, mojem zdaniem, dobra definicja zapobiega złośliwej kłótni. Rozbrojenie całkowite należy zaliczyć do rzędu pojęć - dzisiaj - mistycznych i niebezpiecznych. Ograniczenie zbrojeń natomiast leży na płaszczyźnie rzeczy osiągalnych i praktycznych, o ile wszyscy biorą w niem udział i przystępują do tej gry z postanowieniem prowadzenia jej uczciwie.

Zbrojenia były zawsze zależne od postępów wiedzy, ale wiedza dążyła naprzód niezależnie od postępów sprawiedliwości. Tak było zawsze i nie widać wcale, aby ten stan rzeczy zmienił się od czasu wojny światowej. Zmiany zaszły raczej na gorsze. Oprócz broni widzialnej i znanej, mamy teraz broń niewidzialną i nieznaną. Ta właśnie będzie najgroźniejsza i najskuteczniejsza w działaniu. Jakżeż więc konferencja rozbrojeniowa będzie mogła skodyfikować narzędzia i sposoby walki jeszcze nieznane?

A Stany Zjednoczone, które nie uznają kontroli Ligi Narodów, czy będą chciały uznać prawo kontroli ze strony konferencji utworzonego przez nie organu?

Co się tyczy kwestji łączenia sprawy rozbrojenia i długów wojennych, jak ją pojmują Amerykanie, może ona być dobrym argumentem wyborczym na dystansie New York i San Francisko, ale staje się zupełnie niestrawną na linji łączącej Paryż—Berlin—Moskwę.

Z drugiej zaś strony ciekawem byłoby wyobrazić sobie, z czem przyjdzie na konferencję rozbrojeniową 1932 r. Rzesza Niemiecka. Historja pouczyła Francję, że granica wschodnia jest zarazem bramą wypadową dla inwazji. Bezpieczeństwo Francji byłoby zagrożone przez rewizję postanowień, dotyczących Niemiec, zawartych w Traktacie Wersalskim.

Wreszcie Europa Zachodnia nie wie wcale, czego może oczekiwać ze strony Rosji Sowieckiej w materji zbrojeń wszelkiego rodzaju. I nie może wcale budować na zaufanie do państwa, które stawia się świadomie i celowo poza obrębem traktatów.

Nie zamykając okien na żadnym froncie, pilnujmy dobrze naszych drzwi i kas. Nie groźmy nikomu, ale nie pozwólmy też, aby nam grożono. Pokój i bezpieczeństwo, oto nasza polityka.

HENRI BERENGER
Senator Francji.

JAKIE CHOROBY ZAWLEKLI EUROPEJCZYCY DO OBU AMERYK?

Plemiona tubylcze Indjan, zamieszkujące Amerykę Północną i Południową, żyjące tam wędrownie lub też tworzące państwa, np. Meksyk, zostały od czasu Kolumba i jego następców hiszpańskich, portugalskich, zarażone chorobami epidemicznemi, które przyczyniły się więcej może, niż polityka eksterminacyjna nowych przybyszów z Europy do zdziesiątkowania ludności tubylczej.

Jak podaje prof. J. Sticker, w r. 1520 przenieśli Hiszpanie do Meksyku t. zw. „Viruelas", t. j. naszą czarną ospę, oraz „Madorra" czyli śpiączkę. Pierwszy wybuch tych chorób w rozmiarze epidemji nastąpił w Veracruz i na Jukatanie w r. 1526. Było to echo i skutek straszliwej epidemji czarnej ospy i tężca, które grasowały wcześniej w Europie zachodniej, a już w r. 1409 ukazały się we Francji, w Gaskonji. Do Indji Zachodnich zostały zawleczone przez załogę floty hiszpańskiej, wysłanej przeciw Cortezowi.

Jednocześnie prawie, wraz ze sprowadzeniem z Afryki do Ameryki pierwszych murzynów — niewolników, wybucha w Meksyku i na wyspach Antylskich epidemja t. zw. ospy afrykańskiej. W r. 1518 przybywają na wyspę Kubę pierwsze transporty murzynów do pracy na plantacjach i jednocześnie wybucha tam straszliwa epidemja czarnej ospy, która dziesiątkuje ludność tubylczą.

Po ospie najgroźniejszą klęską chorobową dla tubylców była przyniesiona przez białych odra, która w krajach podzwrotnikowych nabrała cech choroby złośliwej, dalej tyfus plamisty, a później cholera. Niemniejsze, a może i większe jeszcze spustoszenia czynił w szeregach tubylców na ladzie amerykańskim syfilis, który, jak twierdzi prof. Sticker, był przyniesiony z Europy, a nie — jak sądzono dawniej — odwrotnie: z Ameryki do Europy. Z. M.

ILE KSIĄŻEK CZYTA AMERYKANIN W CIĄGU ROKU?

Jak wynika z obliczeń, które przeprowadziło biuro statystyczne przy związku wydawców i księgarzy amerykańskich, każdy Amerykanin czyta przeciętnie w ciągu roku siedem książek, ale kupuje na własność tylko dwie. Cyfry te nie są imponujące i wskazują na to, że czytelnie w Stanach Zjednoczonych mają się lepiej, niż księgarnie, gdyż na każde 7 książek przeczytanych, 5 zostaje wypożyczonych z czytelni.

Ogłoszenie.

Podaje się do publicznej wiadomości, iż preliminarz gospodarczy (budżet) miasta Nowego na rok 1932/33 jest wyłożony w myśl § 53 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 28 czerwca 1926 r. (Dz. Ust. R. P. Nr. 75 poz. 433) do wglądu w biurze Magistratu w godzinach służbowych od 26 września do 6 października 1931 r.

W tym czasie mogą płatnicy danin komunalnych wnosić sprzeciwy względnie zarzuty do Magistratu w Nowem.

Nowe, dnia 23 września 1931 r.
Magistrat
Jabłoński, burmistrz.

Obwieszczenie.

Podaje się do publicznej wiadomości, iż przejazd łodzią z Nowego do Nebrowa w czasie od 1. X. b. r. do 31. III. 1932 r. odbędzie się jak następuje:

Odjazd z Nowego o godzinie 10-tej przed poł. i 2 i pół po poł.

Nowe, dnia 24 września 1931 r.
Burmistrz.

3. N. 2/30

Uchwała. W sprawie postępowania upadłościowego do majątku dłużnika upadłego Zygfryda Seefelda w Czerwińsku na skutek wniosku dłużnika upadłego o zawarcie ugody przymusowej wyznacza się termin do zawarcia ugody na dzień 13 listopada 1931 r. godzina 10. Wniosek ugodowy wraz z oświadczeniem wydziału wierzycieli wyłożony jest w Sekretarjacie Sądu upadłościowego celem dania możności wglądu interesowanym.

Nowe, dnia 17 września 1931 r.
Sąd Grodzki.

3 K. 25/30.

Przetarg przymusowy. Nieruchomość położona w Wielkim Komorsku i w chwili uczynienia wzmianki o przetargu zapisana w księdze gruntowej Wielki Komorsk wieś ketnerska tom XII karta 311 na imię Florjana Przygodzińskiego w Poznaniu, ul. Reja 3, zostanie dnia 12 grudnia 1931 r. o godz. 10 przed poł. wystawioną na przymusowy w drodze egzekucji przetarg w niżej oznaczonym Sądzie, pokój nr. 1. Nieruchomość Wielki Komorsk wieś ketnerska tom XII karta 311 zapisana jest pod art. 4 matrykuły podatku gruntowego i Nr. 35 księgi podatku budynkowego i ma następujące oznaczenie: dom mieszkalny z podwórzem, młyn wodny i parowy z kotłownią, stodoła z chlewem, obora z stajnią i śpichlerz, stajnia dla węgla i wozownia, piekarnik z piwnicą karta mapy 2, 1, parcele $\frac{136}{74}$, $\frac{137}{75}$, $\frac{138}{75}$, $\frac{182}{75}$, $\frac{152}{74}$, $\frac{503}{189}$, $\frac{126,\ 642}{127\ a}$, 129, 298, 299, 300, 301, 302, 303, 306, 305, 306, 307, 307 a, 127, $\frac{648}{126\ etc.}$, $\frac{642}{127\ etc.}$, $\frac{684,\ 725}{253\ etc.}$, o powierzchni 23 ha, 15 a, 41 m² wartości użytkowej jako podstawę podatku gruntowego 202,81 talarów. Wzmiankę o przetargu zapisano w księdze gruntowej dnia 13 stycznia 1931 r. Niniejszem wzywa się wszystkich, których prawa w chwili zapisania wzmianki o przetargu nie były w księdze gruntowej uwidocznione, aby się z niemi zgłosili najpóźniej w dniu przetargu, przed wezwaniem do wnoszenia ofert i prawa te uprawdopodobnili, gdyby wierzyciel im przeczył. W razie niezastosowania się do powyższego wezwania, prawa te przy oznaczeniu najniższej oferty nie zostaną wcale uwzględnione a przy rozdziale ceny kupna dopiero po roszczeniu wierzyciela i innych prawach. Tych, którym służy prawo sprzeciwienia się przetargowi, wzywa się, aby przed udzieleniem przybicia targu postarali się o umorzenie lub zawieszenie postępowania, gdyż inaczej prawo ich odnosić się będzie zamiast do nieruchomości, tylko do uzyskanej ceny kupna.

Nowe, dnia 17 września 1931 r.
Sąd Grodzki.

Dot. spisu ludności.

Rozporządzenie Rady Ministrów
z dnia 2 września 1931 r.
w sprawie przeprowadzenia drugiego powszechnego spisu ludności.

Na podstawie art. 2, 3 i 5 ustawy z dnia 21 października 1919 r. o organizacji statystyki administracyjnej (Dz. U. R. P. Nr. 85, poz. 464) w brzmieniu ustalonem ustawą z dnia 1 czerwca 1923 r. (Dz. U. R. P. Nr. 60, poz. 436) zarządza się, co następuje:

§ 1. Drugi powszechny spis ludności Rzeczypospolitej Polskiej odbędzie się dnia 9 grudnia 1931 r. Miarodajnym momentem spisu jest północ z dnia 8 na 9 grudnia 1931 r.

§ 2. Spis dotyczyć będzie wszystkich osób. zamieszkałych w granicach Rzeczypospolitej bez względu na to, czy będą w dniu spisu obecne czy też czasowo nieobecne w miejscu swego zwykłego zamieszkania, jak również osób, które w dniu spisu przebywają w Polsce czasowo, to jest osób zamieszkałych poza granicami Rzeczypospolitej.

W związku ze spisem ludności przeprowadzony będzie spis zawodów, spis budynków mieszkalnych (tak zamieszkanych jak niezamieszkanych) i innych budynków, o ile są zamieszkane, oraz nieruchomości, na których się budynki te znajdują, wreszcie spis mieszkań i spis miejscowości.

Spisy te będą przeprowadzone według formularzy i instrukcyj wydanych przez Ministra Spraw Wewnętrznych.

Ponadto dla roczników 1918 — 1931 zostanie podczas spisu sporządzony odpis odnośnych danych z formularzy spisowych dla celów administrac i szkolnej, w zakresie ustalonym przez Ministra Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z Ministrem Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

§ 3. Osoby, podlegające spisowi, są obowiązane do złożenia przed organami spisowemi zeznań w zakresie, objętym urzędowemi formularzami, jak również do okazania na żądanie tych organów dokumentów, niezbędnych do sprawdzenia ich zeznań.

Nadto mają obowiązek złożenia zeznań:

a] właściciel i zarządca domu — co do budynków i mieszkań, znajdujących się w tej nieruchomości, oraz co do osób w niem zamieszkałych względnie obecnych;

b] osoba zajmująca lub wynajmująca na swoje imię mieszkanie, głowa gospodarstwa domowego oraz domownicy — co do mieszkania zajmowanego przez siebie oraz co do osób w niem zamieszkałych względnie obecnych.

Zeznania mają być składane, zależnie od bliższych co do tego przepisów instrukcyj, bądź ustnie przez udzielanie odpowiedzi na pytania organów spisowych bądź pisemnie przez wypełnienie doręczonych w tym celu formularzy spisowych.

§ 4. Zeznania winny być ścisłe, zupełne, zgodne z prawdą i złożone na formularzach urzędowych.

§ 5. Formularze spisowe będą wypełniane wyłącznie w języku polskim, jeżeli formularz jest drukowany tylko w tym języku.

Formularze, drukowane prócz polskiego, w drugim języku mogą być wypełnianie w jednym z tych języków.

§ 6. Władzami spisowemi na całym obszarze Rzeczypospolitej są władze powiatowe administracji ogólnej.

W miastach Warszawie, Łodzi, Poznaniu, Krakowie, Lwowie i Wilnie — władzami spisowemi są magistraty miast.

Minister Spraw Wewnętrznych może przekazać przeprowadzenie spisu również magistratom innych miast, które będą w tym wypadku posiadały prawa władzy spisowej.

Władze spisowe przeprowadzają spis pod nadzorem wojewodów, którzy powołują dla prowadzenia prac spisowych wojewódzkich komisarzy spisowych.

Wyjątek stanowią władze spisowe (magistraty) miast: Warszawy, Łodzi, Poznania, Krakowa, Lwowa i Wilna, które przeprowadzają spis pod bezpośrednim nadzorem Głównego Urzędu Statystycznego.

§ 7. Władze spisowe mianują dla przeprowadzenia spisu komisarzy spisowych, jak również naczelnych i starszych komisarzy spisowych, doręczając im urzędowe legitymacje.

Wszyscy komisarze spisowi w czasie wykonywania czynności spisowych stoją pod prawną ochroną przysługującą urzędnikom państwowym.

Komisarze spisowi oraz naczelni i starsi komisarze spisowi, pełniący swoje czynności jako honorową funkcję obywatelską otrzymują odznaki honorowe „Za ofiarną pracę", nadawane wraz z odpowiedniemi zaświadczeniami. Odznaki te mogą być nadawane również innym osobom prywatnym i funkcjonarjuszom publicznym, którzy wezmą udział w akcji spisowej.

Jeżeli komisarzami spisowymi są nauczyciele lub funkcjonarjusze w czynnej służbie państwowej lub samorządowej, władze przełożone są obowiązane udzielić im urlopu na czas konieczny dla załatwienia czynności spisowych.

§ 8. W budynkach wojskowych spis ludności zarówno cywilnej jak i wojskowej przeprowadzony będzie przez komisarzy spisowych, mianowanych przez miejscową komendę garnizonu w porozumieniu z miejscową władzą spisową.

Mianowani w ten sposób komisarze spisowi wojskowi otrzymują formularze spisowe, instrukcje oraz wskazówki w sprawach spisu od miejscowej władzy spisowej działającej w porozumieniu z miejscową komendą garnizonu.

Wypełnione formularze spisowe dostarczą wojskowi komisarze miejscowej władzy spisowej, która je kontroluje i ewentl. zwraca do uzupełnienia.

§ 9. W celu wykonania prac przygotowawczych, rozwinięcia propagandy spisowej, wyszukania oraz przygotowania komisarzy spisowych, podziału powiatów, miast i gmin na okręgi spisowe i innych funkcyj, mogą być powołane przez władzę spisową jako organ doradczy i pomocniczy powiatowe i mieiskie komisje spisowe.

Dla kierownictwa pracami, wymienionemi w ustępie pierwszym, na terenie całego województwa mogą być utworzone przy urzędach wojewódzkich komisje spisowe wojewódzkie.

Komisja spisowa powiatowa lub miejska składać się będzie z przedstawiciela władzy spisowej, jako przewodniczącego i z powołanych przez niego członków z pośród działaczy samorządowych, przedstawicieli instytucyj społecznych i gospodarczych oraz miejscowych urzędników państwowych i komunalnych.

Komisje spisowe wojewódzkie zostaną utworzone pod przewodnictwem przedstawiciela urzędu wojewódzkiego z członków przez niego powołanych.

§ 10. Koszta druku i rozesłania formularzy spisowych jak również inne koszta, związane z przeprowadzeniem spisu, prócz wyjątków, wymienionych w § 11 niniejszego rozporządzenia, ponosi Skarb Państwa.

§ 11. Zarządy gminne obowiązane są współdziałać z władzą spisową i jej organami przy przeprowadzeniu spisu, a w szczególności dostarczyć komisarzom spisowym asystencji urzędowej, urzędowego lokalu wraz ze światłem i opałem i niezbędnemi utensyljami biurowemi, dostarczyć w razie potrzeby podwód dla komisarzy spisowych i wogóle spełniać wszystkie czynności, wskazane instrukcjami spisowemi, pokrywając ewentualne koszta stąd wynikłe.

§ 12. Prace przygotowawcze do spisu wykonane zostaną w Głównym Urzędzie Statystycznym przez Biuro Powszechnych Spisów z Generalnym Komisarzem Spisowym na czele.

Organizację Biura Powszechnych Spisów określą zarządzenia ,wydane przez Ministra Spraw Wewnętrznych.

§ 13. Kto umyślnie lub z niedbalstwa złoży zeznanie nieprawdziwe, uchyli się od złożenia zeznania, wzbrania się wpuścić organa spisowe do mieszkania czy budynku lub w inny sposób przeszkadza organom spisowym w wykonywaniu ich czynności, przeprowadza spis prywatny w czasie spisu urzędowego, wywiera wpływ na inne osoby w kierunku uchylenia się od złożenia zeznań albo złożenia zeznań nieprawdziwych lub w sposób sprzeczny z przepisami — ulegnie karze grzywny do pięciuset złotych z zamianą, w razie niemożności jej uiszczenia, na karę aresztu do miesiąca.

Do orzeczenia o powyższych wykroczeniach właściwe są władze administracyjne.

§ 14. Wykonanie niniejszego rozporządzenia porucza się Ministrowi Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z właściwymi Ministrami.

§ 15. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Prezes Rady Ministrów: (—) A. Prystor.
Minister Spraw Wewn.: (—) Bronisław Pieracki.

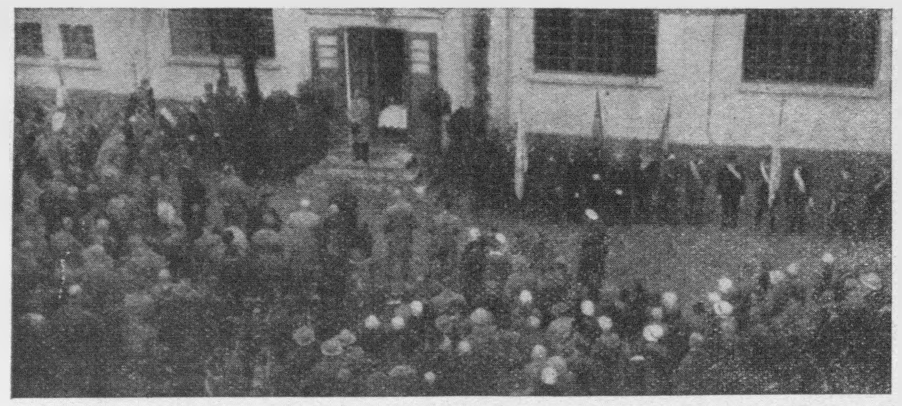
(Dz. U. R. P. z dnia 7 września 1931 r., Nr. 80, poz. 629).

Nowe, dnia 19 września 1931 r.
Burmistrz.

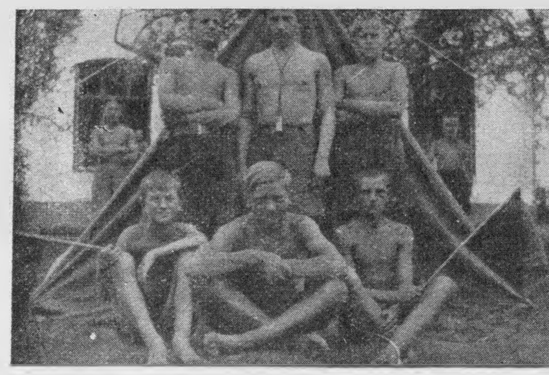
NASZ DODATEK ILUSTROWANY

NIEDZIELA, 27 WRZEŚNIA 1931 r.

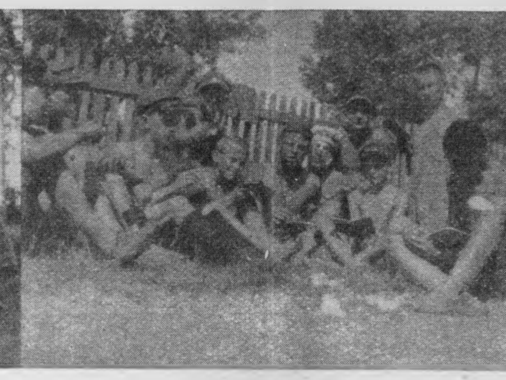

Poświęcenie sali gimnazjalnej i komory gazowej, które się odbyło w dn. 13 b. m. w Sępolnie. Moment przemówienia pana starosty Ornasza.

Zastęp „Wilków" przed swoim namiotem.

Harcerze przy gawędzie.

Sala szkolna — legowisko „Wilcząt".

W ogonku po obiad.

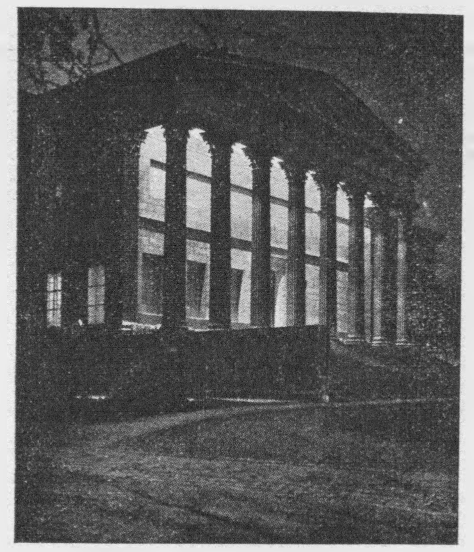
Przy obiedzie: „smacznego im".

Olbrzymich rozmiarów figura papieża Piusa XI.

Przez Warszawę przejeżdżał następca tronu perskiego, dwunastoletni książę Szachpur-Mohammed Reza, w towarzystwie ministra dworu Timur-Tusza. Młody książe jechał do Genewy na studja.

Muzeum Narodowe w Budapeszcie.

Prezydent rzeczypospolitej francuskiej p. Doumer z małżonką w pałacu Elizejskim.

Wysepka Św. Jura w zatoce Kotorskiej.

Objawy wrzenia rewolucyjnego w Europie i Ameryce

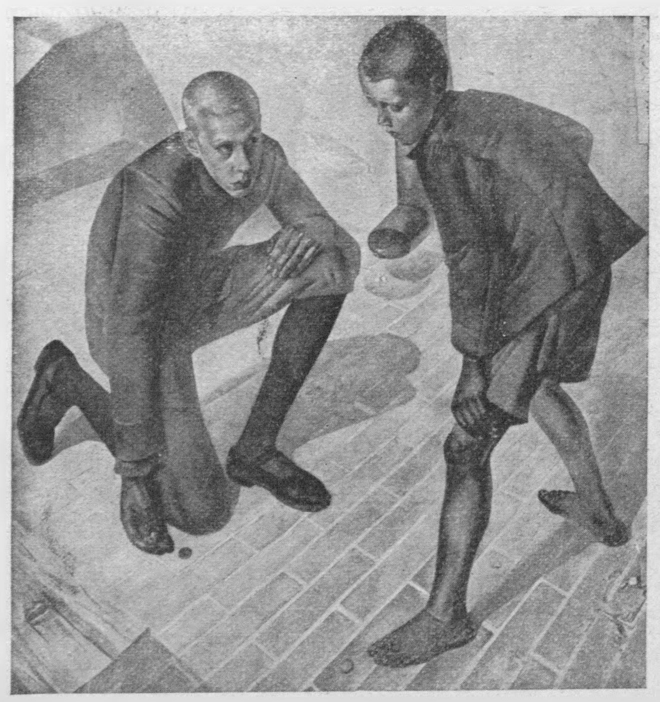
Podczas strajku powszechnego w Barcelonie doszło do starcia syndykalistów rewolucyjnych z policją, wskutek czego dokonano licznych aresztowań na ulicach miasta.

Wielotysięczny tłum robotników wiecuje w londyńskim „Hyde-Parku" pod znakiem bolszewizmu.

Policja amerykańska rozpędza pałkami gumowemi strajkujących robotników w Paterson (New-Jersey).

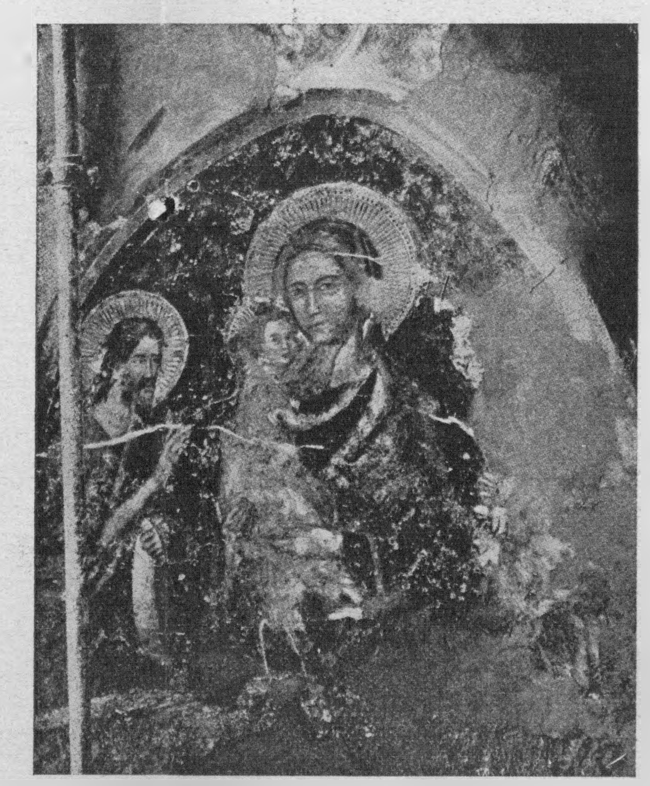
Śledziński L. „Kompozycja".

Kopczyński: pałac Dyzmańskich.

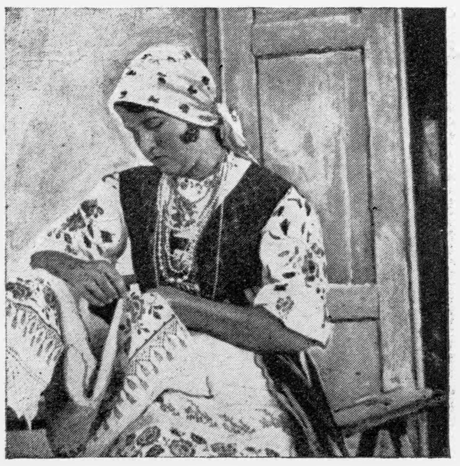

Pauser Sergiusz. Dziewczyna.

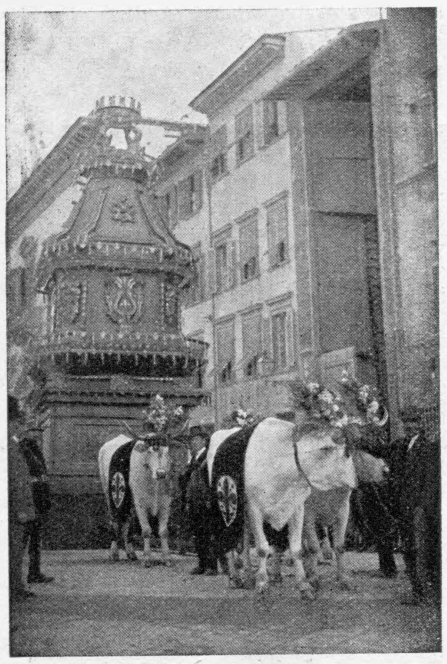

Fresk pochodzący z r. 1455.

POPIERAJCIE L. O. P. P.

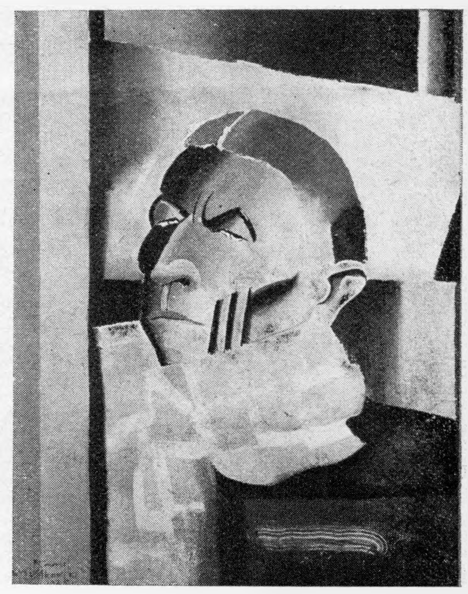
Wieśniaczka wołyńska.

Florencja. „Carro" — rusza ze swego lokalu na Via del Prato do Katedry.

Jeden z cudów przyrody: słońce o północy. Zjazwisko to oglądać można jedynie w krainach podbiegunowych.

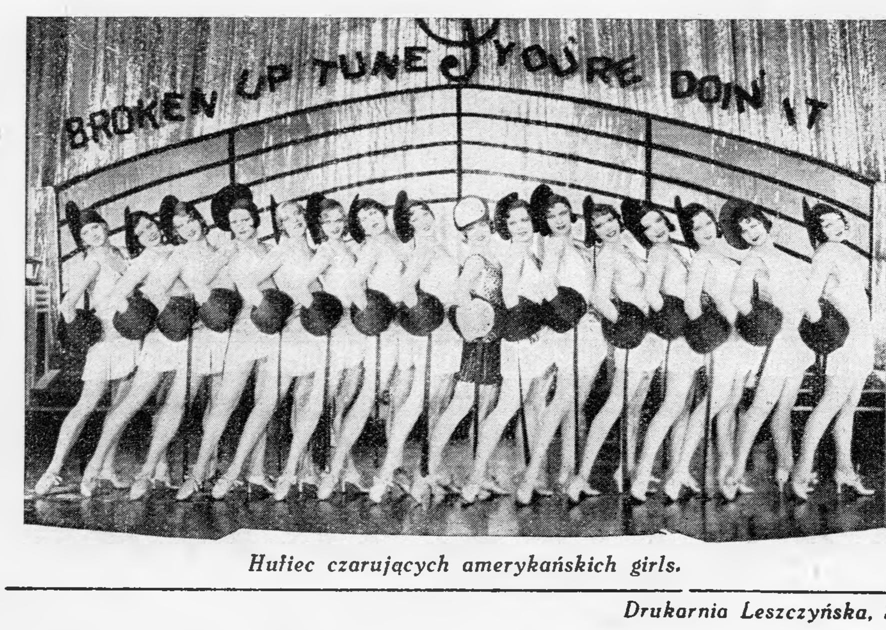
Autoportret.

Kalkuta: Policja angielska szykuje się do obrony.

Śląski „Dom Oświatowy" T. C. L. w Katowicach.

Hufiec czarujących amerykańskich girls.

Symfonja dżungli brazylijskiej.

Drukarnia Leszczyńska, Spółdzielnia z odp. ogr. w Lesznie Wlkp.